

Pregled budućih trendova u sektoru poljoprivrede i zaštite i zdravlja na radu

Predviđanje novih rizika i rizika u nastajanju u oblasti zaštite i zdravlja na radu

Pregled

Autori: Alun Jones – CIHEAM (International Centre for Advanced Agronomic Studies) (Međunarodni centar za napredne agronomske studije), Dr Martina Jakob – Leibniz Institute for Agricultural Engineering and Bioeconomy e.V. (ATB) (Lajbnicov institut za poljoprivredno inženjerstvo i bioekonomiju) (članica inicijative Sacurima), Dr John McNamara – Teagasc (Irish Agriculture and Food Development Authority) (Irsko tijelo za poljoprivredu i razvoj hrane), uz podršku Dr Andree Teutenberg (KWF).

Upravljanje projektom: Annick Starren, Emmanuelle Brun i Ioannis Anefantys (EU-OSHA), uz podršku Elisabeth de Cillis.

Ovaj izvještaj naručila je Evropska agencija za zaštitu i zdravlje na radu (EU-OSHA). Njegov sadržaj, uključujući sva iznesena mišljenja i/ili zaključke, pripada autorima i ne predstavlja nužno stavove EU-OSHA-a.

Europe Direct je služba koja odgovara na vaša pitanja o Evropskoj uniji

Besplatan broj telefona (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*). Neki mobilni operateri ne dopuštaju pristup brojevima 00 800 ili ih naplaćuju.

Više informacija o Evropskoj uniji dostupno je na internetu (<http://europa.eu>).
Luksemburg: Kancelarija Evropske unije za publikacije, 2020

© Evropska agencija za zaštitu i zdravlje na radu, 2020
Umnožavanje je dozvoljeno uz navođenje izvora.

Pregled

Ovaj izvještaj naručila je Evropska agencija za zaštitu i zdravlje na radu (EU-OSHA) najprije sa ciljem da ispita buduća kretanja u poljoprivrednom sektoru, kao i da razmotri implikacije ovih trendova na zaštitu i zdravlje na radu.

Sektor sa ozbiljnim izazovima u oblasti zaštite i zdravlja na radu

Poljoprivreda i šumarstvo predstavljaju jedne od najopasnijih zanimanja u Evropi, sa visokim nivoom nesreća koje utiču na održivost i ekonomsku izvodljivost ovog sektora. Tokom posljednjih 10 godina, u ovom sektoru je na godišnjem nivou u prosjeku zabilježeno više od 500 smrtnih slučajeva i preko 150 000 nesreća bez smrtnog ishoda (Eurostat, 2017). Nedavno istraživanje ukazuje na izrazit manjak izvještavanja kako o smrtnim slučajevima, tako i o nesrećama bez smrtnog ishoda u ovom sektoru širom Evrope (Merisalu i dr, 2019). Brojni nacionalni izvještaji i dalje navode poljoprivredu i šumarstvo kao vodeće sektore u pogledu stepena rizika.

Zdravlje poljoprivrednika predstavlja ključno pitanje u ovom sektoru. COVID-19 i srodni rizici po zaštitu i zdravlje na radu ističu važnost zdravstvenih i radnih uslova u njemu. S tim u vezi, Evropska komisija uspostavlja smjernice za zaštitu sezonskih radnika, uključujući njihovu zaštitu i zdravlje (EK, C2020 4813 konačna verzija), dok neke države članice uspostavljaju smjernice za poljoprivredni sektor (OSH wiki 2020 o virusu Covid-19). Više od 60% poljoprivrednih radnika prijavilo je hroničnu bolest koja ih ograničava u obavljanju posla, kao i visok nivo kardiovaskularnih bolesti. Prema istraživanju iz 2012. godine koje je sproveda EU, zaposleni u poljoprivrednom sektoru prijavili su da trpe zdravstvene posljedice izazvane svojim radom u većem broju slučajeva u odnosu na zaposlene u drugim sektorima (Eurofound, 2012). Eurostat (2010) takođe izvještava da se zdravstveni problemi povezani sa radom najčešće javljaju u sektoru 'poljoprivrede, lova i šumarstva', kao i u sektoru rudarstva i eksploatacije kamena. Uzrok tome su nepovoljnije odlike posla u ovim sektorima, poput ručnog rada i netipičnog radnog vremena. Ovaj izvještaj pruža pregled brojnih rizika iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, koji pogađaju poljoprivrednike i šumare. Rizici povezani sa pesticidima, poremećaji mišićno-koštanog sistema, zoonoze, rak kože, kao i stres i psihosocijalna pitanja, predstavljaju velike rizike u nastajanju, kao i kontinuirane rizike za sektor, kojima ili nije bilo adekvatno upravljano ili im nije pridavano dovoljno značaja zbog nedostatka preciznih podataka tokom godina.

Sektor u tranziciji

U ovom izvještaju dat je pregled budućih trendova u poljoprivredi i šumarstvu, poput novih tehnologija i klimatskih promjena; identifikuju se tehnološke i organizacione promjene u ovom sektoru koje nastaju kao posljedica tih trendova i definišu se implikacije na zaštitu i zdravlje na radu među poljoprivrednicima, šumarima i ostalim radnicima u ovom sektoru. Takođe se razmatra niz potencijalnih rizika u nastajanju, naročito onih koji se najskorije očekuju, tj. koji su povezani sa digitalnom evolucijom u sektoru i koji nastaju kao posljedica klimatskih promjena. Cilj pregleda je da pruži podršku kreatorima politika na evropskom i nacionalnom nivou pri razvijanju strategija, propisa i mjera sprovođenja, smjernica i podrške.

Ovaj izvještaj pruža pregled niza pitanja koja utiču na budućnost poljoprivrede i šumarstva, a to su: pametna poljoprivreda (precizna poljoprivreda, digitalizacija itd.) i druga tehnološka dostignuća; klimatske promjene i pitanja životne sredine; trendovi u društvu i kod potrošača; tržište rada i organizaciona pitanja; i međunarodna trgovinska i ekonomska razmatranja.

Pametna poljoprivreda (digitalizacija i upotreba novih tehnologija) privukla je veliku pažnju u ovom sektoru, jer je prepoznata kao jedna od rijetkih inovacija koja bi potencijalno mogla dovesti do promjene obrasca u proizvodnji i povećati proizvodnju hrane.

Prema istraživanju koje je sprovedla Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD), digitalni intenzitet⁽¹⁾ u sektoru poljoprivrede, šumarstva i ribarstva je „nizak“, a poljoprivreda je svrstana među devet sektora u četvrtini koja bilježi najniži stepen napretka u odnosu na sve ostale sektore. Drugi izvještaj stavlja evropski poljoprivredni sektor na pretposljednje mjesto među svim industrijskim sektorima u smislu digitalizacije (Calvino i dr, 2018; McKinsey Global Institute, 2016).

Rezultirajuće promjene i ishodi zaštite i zdravlja na radu

Uticaj novih tehnologija

Uvođenje pametnih praksi značajno varira u sektoru zemljoradnje i šumarstva. Jedan od najzačajnijih faktora koji na to utiče jeste veličina poljoprivrednog gazdinstva u kombinaciji sa prihodom. Uvođenje pametne tehnologije takođe zavisi od dovoljnog pristupa širokopojasnoj mreži, kojim raspolaže svega 50% ruralnih područja EU-a. Kulturni kontekst svake od zemalja, prosječan nivo obrazovanja, generacijski izazovi i aspekti svojstveni ovom sektoru imaju veliki uticaj na uvođenje tehnologije unutar EU-a. Očekuje se da će digitalna podjela povećati ekonomski jaz kako između malih i velikih poljoprivrednih gazdinstava, tako i između zemalja. Digitalizacija poljoprivrede može imati pozitivan uticaj na sektor, jer nudi brojne prednosti poput: povećane poljoprivredne proizvodnje, produktivnosti i prinosa; smanjenih troškova proizvodnje; poboljšane bezbjednosti i kvaliteta hrane kroz kontrolu i praćenje lanca ishrane; poboljšanog zdravlja i dobrobiti stoke; i višeg nivoa zaštite životne sredine, omogućavajući poljoprivrednicima da pomoću senzora djelotvornije prate zdravlje biljaka i da se protiv biljnih bolesti bore u ranoj fazi.

Digitalizacija poljoprivrede imaće i neke negativne uticaje: smanjenje broja radnih mjesta u ovom sektoru; pad konkurentnosti malih porodičnih poljoprivrednih gazdinstava; povećanu zavisnost poljoprivrednika od velikih multinacionalnih kompanija i firmi za prenos podataka i tehnologija; izazov obezbjeđivanja sigurnosti podataka koji postaje uzročnik stresa za poljoprivrednike; stvarnu prijetnju sigurnosti i bezbjednosti usljed 'hakovanja' i upada u sistem; najzad, moralne dileme i veću izloženost zaposlenih stresu, koji nastaje kao posljedica praćenja učinka i tempa radne snage putem novih nosivih tehnologija.

Što se tiče uticaja pametne poljoprivrede na zaštitu i zdravlje na radu, pametna poljoprivreda i digitalizacija donijeće niz potencijalnih poboljšanja u oblasti zaštite na radnom mjestu, na primjer zamjenom kapitala za rad i smanjenjem izloženosti riziku; poboljšanjem kontrole procesa i upravljanja bezbjednosnim sistemima; poboljšanjem bezbjednosti pri korišćenju mašina i vozila, kao i pri kontaktu sa stokom; poboljšanjem prevencije poremećaja mišićno-koštanog sistema; smanjenjem izloženosti pesticidima i opasnim supstancama; poboljšanjem ravnoteže između poslovnog i privatnog života poljoprivrednika; poboljšanjem bezbjednosti i zdravlja putem novih pametnih tehnologija i uređaja za nadzor; kao i poboljšanjem bezbjednosti u sektoru šumarstva putem učestalijeg korišćenja tehnologije za sječu drveta i oruđa za sječu na daljinsko upravljanje.

Međutim, zbog generalno sporog prihvatanja novih tehnologija, izostaće skoro rješenje za učestalost nesreća i izazova u oblasti zaštite i zdravlja na radu u ovom sektoru. Ključni izazov na koji treba odgovoriti jeste kako osigurati djelotvorno usvajanje ove tehnologije. To je uslovljeno promjenljivim faktorima kao što su prihod i razmjer poljoprivrednog gazdinstva, dob i obrazovanje poljoprivrednika, stepen upotrebljivosti određenih tehnologija i podrška poljoprivrednicima od ove grane industrije, kao i dodatna podrška (usluge pružanja podrške poslovanju poljoprivrednika).

Takođe je potrebno ocijeniti da li nove tehnologije donose nove ili dodatne rizike na radnom mjestu, poput novih ergonomske rizika. Treba uspostaviti bezbjednosne protokole i sisteme ocjenjivanja/sertifikovanja u oblasti zaštite i zdravlja na radu za pametne poljoprivredne tehnologije. Pored toga, upotreba nekoliko sistema vještačke inteligencije istovremeno, potencijalno bi mogla „zatrtati“ poljoprivredno gazdinstvo kao radno mjesto brojnim interaktivnim tehnologijama i na taj način povećati rizik. Nove pametne tehnologije takođe bi mogle povećati broj izolovanih radnika u šumarstvu

⁽¹⁾ Digitalni intenzitet — Kako je stepen digitalne transformacije u sektorima oblikovan ulaganjima preduzeća u 'digitalnu imovinu', kao i promjenama u načinu na koji kompanije pristupaju tržištima i ostvaruju interakciju sa klijentima i dobavljačima, (vrstama) ljudskog kapitala i vještinama koje su potrebne, kao i načinom na koji je organizovana proizvodnja.

i poljoprivredi, a visok nivo monotonije i stresa u prošlosti dovođen je u vezu sa uvođenjem novih automatizovanih tehnologija u zemljoradnji i šumarstvu, poput automatizovanih sistema za mužu.

Takođe, uporni dugogodišnji rizici sa kojima je ovaj sektor suočen (poput nesreća povezanih sa korišćenjem traktora i ostalih mašina, kao i kontaktom sa životinjama, proklizavanja, spoticanja i padovi, kao i upotreba motorne testere) najčešće ostaju ignorisani. Nove digitalne tehnologije samo će djelimično odgovoriti na ove vrlo ozbiljne rizike, a za postizanje napretka najčešće su neophodni holističniji pristupi zaštiti i zdravlju.

Genetsko poboljšanje predstavlja još jedan tehnološki napredak koji ima potencijal da transformiše evropsku poljoprivredu. Poboljšanja bi mogla uključivati: povećan prinos i kvalitet usjeva, što bi smanjilo potrebu za đubrivima; proizvodnju usjeva koji su otporniji na štetočine ili bolesti, čime bi se smanjila upotreba pesticida; smanjenje potrebe za vodom ili energijom; i smanjen efekat staklene bašte.

Smanjena upotreba pesticida kao rezultat takvih genetskih poboljšanja naročito bi rezultirala znatnim poboljšanjem zaštite i zdravlja poljoprivrednika i šumara. Međutim, iako bi potencijalno donijele brojne koristi evropskoj poljoprivredi, tehnike genetskog uzgoja, uključujući nove tehnologije uzgoja, vjerovatno bi dale ograničen doprinos poboljšanju zaštite i zdravlja na radu u bliskoj budućnosti, zbog zakonodavne i regulatorne nesigurnosti i visokog nivoa nespremnosti društva da prihvati takve tehnologije.

Uticaj klimatskih promjena

Klimatske promjene imaju značajan uticaj na poljoprivrednu proizvodnju. S jedne strane, prinosi usjeva u sjevernoj Evropi mogu se povećati zbog povišenih temperatura, a pojedini usjevi mogu se proširiti sjevernije. S druge strane, stres kojem su izložene biljke i životinje kao posljedica suše i toplote, promjene u fenologiji usjeva i širenje štetočina i bolesti biljaka negativno će uticati na proizvodnju u nekim drugim predjelima (WMO, 2020). Promjene u obrascima padavina takođe će uticati na ovaj sektor i povećati potrebu za navodnjavanjem. Poljoprivrednici će morati da modifikuju vrste usjeva koje uzgajaju, prilagođavajući uzgoj, pa čak i vrste životinja promjenljivim klimatskim uslovima. U sektoru šumarstva biće neophodne tehničke mjere kao što su djelotvornija protivpožarna zaštita i dosljedno čišćenje grmlja i šiblja, kako bi se ublažili rizici od šumskih požara čija je vjerovatnoća povećana ekstremnim vrućinama. Intenzivna vrućina, rizik od požara i promjena ustaljenog obrasca padavina takođe bi mogli uticati na vrstu drveća zasađenog u novim šumama, stvaranjem potrebe za gajenjem vrsta otpornih na sušu i visoke temperature ili čak manje zapaljivih vrsta. Sveukupno, klimatske promjene će doprinijeti nepredvidivosti i povećanim rizicima za usjeve, životinje i poljoprivrednike.

Posvećenost EU-a smanjenju upotrebe pesticida putem Direktive o održivoj upotrebi pesticida ⁽²⁾ i opšti pomak Evropske komisije prema praksama za integrisanu kontrolu štetočina ⁽³⁾ predstavljaju dodatne pritiske povezane sa životnom sredinom sa kojima se poljoprivredni sektor suočava. Pored toga, u EU strategiji “od njive do trpeze” ⁽⁴⁾ naveden je ambiciozan cilj da se upotreba pesticida smanji za 50% prije 2030. godine.

Uredba o efektu staklene bašte i životnoj sredini (npr. u vezi sa pesticidima) takođe će povećati pritisak na poljoprivrednike i šumare, obavezujući ih da promijene poljoprivredne prakse kako bi ih učinili ekološki prihvatljivijima i poboljšali svoje ekološke učinke uopšte.

Klimatske promjene će značajno uticati i na zaštitu i zdravlje na radu u ovom sektoru. Ekstremne vremenske prilike, izlaganje vrućini i suncu, bolesti koje prenose insekti, izloženost prašini i pesticidima, povećana upotreba pesticida u borbi protiv rastućeg broja insekata i opasnosti karakteristične za šumarstvo (ekstremna opasnost pri čišćenju stabala oštećenih vremenskim prilikama i insekatima) samo su neki od njih. Potrebno je prilagoditi radne prakse u poljoprivredi i šumarstvu kako bi se uticaj ovih rizika sveo na minimum. Takve mjere mogu podrazumijevati obezbjeđivanje dovoljno hlada radnicima; nereflektujuće površine za zaštitu od svjetlosti; obezbjeđivanje dovoljno ventilacionih i rashladnih sistema; prilagođavanje radnog vremena i planiranje posla kako bi se izbjegle vrućina i ekstremne vremenske prilike; kao i neposredno praćenje stanja radnika, poput redovnog unošenja tečnosti, tjelesne

⁽²⁾ Direktiva 2009/128/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21. oktobra 2009. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida.

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/sustainable_use_pesticides/ipm_en

⁽⁴⁾ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Vijeću, Evropskom ekonomskom i socijalnom komitetu i Odboru regija — Strategija „od njive do trpeze“ za pravičan, zdrav i ekološki sistem prehrane (COM(2020) 381 konačna verzija).

temperature itd. Ostale mjere koje bi mogle biti od pomoći jesu meteorološki sistemi koji tačnije prognoziraju vrijeme i programi za promovisanje zdravlja pri izloženosti suncu i bolestima koje prenose insekti.

Što se tiče praksi za integrisanu kontrolu štetočina (vidi gore), potrebno je procijeniti da li bi smanjena upotreba pesticida mogla uticati na zdravlje na radu poljoprivrednika i šumara, npr. u formi poremećaja mišićno-koštanog sistema (usljed učestalijeg ručnog uklanjanja korova) i bolesti koje prenose isekti (usljed rastućeg broja insekata).

Uticaj kretanja na tržištu rada

Samozaposleni poljoprivrednici, koji čine većinu radne snage u sektoru poljoprivrede u većini zemalja (Merisalu i dr, 2019) nastaviće da dominiraju u programu zaštite i zdravlja na radu u ovom sektoru. Većina samozaposlenih poljoprivrednika i šumara nisu obuhvaćeni zakonodavstvom o zaštiti i zdravlju na radu i vrlo su rijetko podvrgnuti kontrolama, dok se nesreće koje doživljavaju na radu i zdravstveni problemi vrlo rijetko prijavljuju; takođe imaju ograničen pristup resursima i osposobljavanju za zaštitu i zdravlje na radu, kao i manjak sredstava za ulaganje u nove bezbjednije mašine i poljoprivrednu infrastrukturu. Međutim, ovaj problem neće biti riješen sve dok se ne dobiju precizni podaci o stvarnom obimu nesreća na radu i bolesti u tom sektoru, budući da su podaci o nesrećama koje se tiču mnogih kategorija zaposlenih isključene iz zvaničnih podataka. Na primjer, podaci o samozaposlenima i članovima porodice ne moraju se dostavljati Eurostat-u za sektor poljoprivrede i šumarstva, jer se ove kategorije ne smatraju „zaposlenima“.

Štaviše, učestalo angažovanje sezonskih i privremenih radnika u određenim poljoprivrednim djelatnostima, poput hortikulture, donosi dodatne rizike usljed nedovoljnog osposobljavanja, nedostatka zdravstvenog nadzora i kulturnih/jezičkih barijera, a u nekim slučajevima uključivalo je i rad na crno. COVID-19 naglasio je akutnost nekih od ovih izazova u području zaštite i zdravlja na radu, kao i razloge za zabrinutost za opšte uslove života i rada sezonskih radnika.

Krupni organizacioni izazovi u ovom sektoru ukazuju na dugotrajna strukturna pitanja, koja se naročito tiču tržišta rada, organizacije i profitabilnosti poljoprivrednih gazdinstava, što su sve usko povezani socio-ekonomski faktori koji se moraju uzeti u obzir. Mnoge nedostatke na tržištu rada (velik broj samozaposlenih, privremenih i sezonskih radnika, radnika iz drugih zemalja, članova porodice i starijih radnika) koji utiču na uslove zaštite i zdravlja na radu u ovom sektoru teško je otkloniti, dok sveukupan problem opšte profitabilnosti za male poljoprivrednike (nizak dohodak i marže na cijene hrane) takođe ostaje neriješen. Nedostatak pristojnih prihoda i zarada za male poljoprivrednike narušava inkluzivne i preventivne pristupe upravljanju, poput djelatne prakse upravljanja zaštitom i zdravljem na radu, te ograničava ulaganje u nove, bezbjednije tehnologije za zaštitu i zdravlje na radu, osposobljavanje i razvoj vještina, kao i pristojne plate i uslove rada za sezonske radnike.

Trgovina i ekonomija

Trgovina takođe može imati uticaj na aspekte zaštite i zdravlja na radu, naročito u oblasti **bioloških agensa i invazivnih vrsta**. Globalna trgovina u poljoprivrednom sektoru može propagirati kretanje stranih vrsta, organizama koji prenose vektorske bolesti, kao i štetočina, što bi moglo rezultirati novim ili nadolazećim uticajima na zaštitu i zdravlje poljoprivrednika i šumara, ako se ovim vrstama dozvoli da se ustale među lokalnom faunom i florom. Na primjer, širenje parazitske gljive koja napada drvo jasena i brijestov potkornjak koji povećavaju rizike u šumarstvu, rezultat je međunarodnog prevoza drvene građe i drveta. Pored toga, poljoprivredne organizacije izrazile su zabrinutost zbog slabijih standarda zaštite životne sredine i bezbjednosti uvezene hrane, a **standardi zaštite i zdravlja na radu, kao i standardi rada u zemljama trećeg svijeta mogu biti znatno niži**.

Zaključci

EU strategija „od njive do trpeze“ prepoznaje važnost Evropskog stuba socijalnih prava i njegove primjene na ovaj sektor; međutim, i danas postoji veliki socio-ekonomski deficit u poljoprivredi uzrokovan neznatnom profitabilnošću i dohotkom brojnih malih poljoprivrednika (koji čine većinu poljoprivrednika),

koji narušava socijalnu održivost poljoprivrede i šumarstva. Ovakav socio-ekonomski deficit utiče na sposobnost ovog sektora da u potpunosti prihvati i upravlja trendovima u razvoju, poput digitalizacije, klimatskih promjena, društvenih pritisaka i razvoja tržišta rada, i samim tim je u velikoj mjeri povezan sa niskim nivoom zaštite i zdravlja na radu u ovom sektoru.

Za uspješno suočavanje sa budućim izazovima u oblasti zaštite i zdravlja na radu u ovom sektoru, potrebno je na sveobuhvatan i skladan način riješiti postojeća strukturna, kao i buduća pitanja zaštite i zdravlja na radu:

- nedovoljno ulaganje u nove pametne i bezbjednije tehnologije i mašine, kao i njihovo sporo uvođenje;
- sve veći broj rizika povezanih sa klimatskim promjenama i izazova u oblasti zdravlja na radu;
- nedostatak transparentnog, kao i krajnje netačno izvještavanje o nesrećama i zdravlju na radu u ovom sektoru, naročito u slučaju samozaposlenih;
- činjenica da ne postoji jasan regulatorni okvir za zaštitu i zdravlje na radu koji bi štitio poljoprivrednike i šumare i upravljao zaštitom i zdravljem na radu, naročito u slučaju samozaposlenih;
- nedostatak kulture prevencije (poljoprivrednici i šumari ne daju prednost zaštiti i zdravlju na radu u odnosu na ostala aktuelna pitanja), kao i značajan deficit vještina i osposobljavanja, naročito u oblasti zaštite i zdravlja na radu;
- široko rasprostranjene neuobičajene, a ponekad i neredovne prakse zapošljavanja;
- nedostatak odgovarajućih sredstava za inspekciju rada, u cilju borbe protiv rada na crno i osiguravanja odgovarajuće zaštite sezonskih radnika i radnika iz drugih zemalja unutar sektora;
- nedovoljno dohotka na poljoprivrednom gazdinstvu i vremena za upravljanje kvalitetom, čime bi se dao prioritet pitanjima zaštite i zdravlja na radu, naročito kod malih i porodičnih poljoprivrednika.

Preporuke mjera za zaštitu i zdravlje na radu

- **Integrisati razmatranja o zaštiti i zdravlju na radu u razvoj i dizajn** novih digitalnih, preciznih i pametnih poljoprivrednih tehnologija (i prilagoditi plan prostora poljoprivrednih gazdinstava);
- **Prilagoditi tehnike procjene rizika** i osposobljavanje u oblasti zaštite i zdravlja novim tehnologijama, poput robota i kobota, vještačke inteligencije, itd;
- Aktivno podsticati korišćenje tehnologije u cilju poboljšanja bezbjednosti, upotrebom pametnih senzora, interneta stvari, vještačke inteligencije i pametne lične zaštitne opreme; prilagoditi procjenu rizika, dizajn radnog mjesta i inicijative za podizanje svijesti okolnostima koje nastaju kao posljedica klimatskih promjena; procjenu rizika naročito treba prilagoditi uslovima životne sredine koji se mogu ekstremno mijenjati iz jednog u drugo doba godine;
- Poboljšati kulturu prevencije u sektoru, u skladu sa međunarodnim inicijativama kao što su Kultura sigurnosti i upravljanje rizicima u poljoprivredi (SACURIMA)⁵ i Vision Zero Međunarodnog udruženja za socijalno osiguranje (ISSA), uspostavljanjem preventivne kampanje specifične za ovaj sektor ili **Evropske mreže za zaštitu i zdravlje u poljoprivredi**;
- Sprovesti određena istraživanja zaštite i zdravlja na radu u sektoru poljoprivrede (npr. o bezbjednosti kvadova, prevrtanju traktora, bezbjednosnim tehnologijama za sprečavanje nesreća na poljoprivrednim mašinama i pametnoj ličnoj zaštitnoj opremi).

Preporuke vezane za politiku zaštite i zdravlja na radu

- Uključiti podatke o samozaposlenima u Eurostat-ovo izvještavanje o zaštiti i zdravlju na radu u sektoru šumarstva i poljoprivrede i pozabaviti se drugim izazovima koji se tiču nedovoljnog izvještavanja o zaštiti i zdravlju na radu u ovom sektoru;

⁵ <https://www.sacurima.eu/>

- Promovirati ratifikaciju Konvencije Međunarodne organizacije rada o poljoprivredi (i njenog Aneksa o samozaposlenima) unutar nacionalnog zakonodavstva, kako bi se osigurao minimalan pravni okvir za upravljanje zaštitom i zdravljem u ovom sektoru, naročito u pogledu samozaposlenih;
- Uključiti djelatnosti povezane sa sektorom poljoprivrede i šumarstva u strateški okvir EU-a o zaštiti i zdravlju na radu 2021-2027, kao i u programe rada Evropske agencije za zaštitu i zdravlje na radu (EU-OSHA);
- Uključiti aktivnosti koje se tiču zaštite i zdravlja na radu i dobrobiti u oblasti poljoprivrede i šumarstva u program Horizon Europe;
- Uspostaviti vezu između EU zakonodavstva o zaštiti i zdravlju na radu i uslovljenosti ZPP-a (budući da se položaj organizacija poslodavaca i radnika u poljoprivredi po ovom pitanju može razlikovati, o tome treba pregovarati);
- Podstaknuti države članice da u okviru Drugog stuba svojih planova uključe mjere zaštite i osposobljavanje (**Drugi stub ZPP-a**, član 15 Uredbe (EU) br. 1305/2013⁶ sadrži osposobljavanje i savjetovanje o standardima zaštite na radu ili zaštite povezane sa poljoprivrednim gazdinstvom, koji su prihvatljivi za finansiranje kada čine dio nacionalnih planova ZPP-a);
- Razmotriti uspostavljanje šeme rabata za naknadno ugrađivanje zaštitne konstrukcije protiv prevrtanja (i sigurnosnih pojaseva) koja se koristi u Sjedinjenim Američkim Državama⁷ i Australiji (Day i dr, 2004), s obzirom na značajan broj smrtnih slučajeva i povreda nastalih prevrtanjem poljoprivrednih vozila (naročito traktora, a u nekim zemljama i kvadova i sličnih vozila).

⁶ Uredba (EU) br. 1305/2013 Evropskog parlamenta i Vijeća od 17. decembra 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD) i stavljanju van snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005. OJ L 347, 20.12.2013, str. 487-548.

⁷ <https://www.roprs4u.org/>

Evropska agencija za zaštitu i zdravlje na radu (EU-OSHA) doprinosi da Evropa postane bezbjednije, zdravije i produktivnije mjesto za rad. Agencija istražuje, razvija i distribuira pouzdane, uravnotežene i nepristrasne informacije o zaštiti i zdravlju i organizuje panevropske kampanje za podizanje svijesti. Agencija, koju je osnovala Evropska unija 1994. godine, sa sjedištem u Bilbau, okuplja predstavnike Evropske komisije, vlade država članica, organizacije poslodavaca i radnika, kao i vodeće stručnjake iz svake od država članica i šire.

Evropska Agencija za zaštitu i zdravlje na radu

Santiago de Compostela 12, 5. sprat
48003 Bilbao, Španija
Tel. +34 944358400
Fax +34 944358401
E-mail: information@osha.europa.eu

<http://osha.europa.eu>

Publications Office